

21.7.2025

Eduskunnalle tiedottaminen / Neuvostoraportti / Ulkoasiainneuvosto (kauppa) Brysselissä 14.7.2025

Kokouksessa käsiteltiin kolmea keskeistä aihealuetta: EU:n ja Yhdysvaltojen väliset kauppasuhteet, käynnissä olevat vapaakauppasopimusneuvottelut kolmansien maiden kanssa ja EU:n ja Kiinan välisten kauppasuhteiden tilanne ja toimenpiteet.

EU vahvisti yhtenäisen rintaman transatlanttisissa kauppasuhteissa: neuvotellaan rakentavasti, mutta ollaan tarvittaessa valmiita vastatoimiin. EU:n kauppastrategia painottuu globaalin kauppasopimusverkoston monipuolistamiseen. Kiinan-kauppasuhteissa korostuvat neuvottelut ja riskien vähentäminen. EU:n bilateraalisia kauppasopimuksia kiirehditään.

1. Asialistan hyväksyminen Hyväksyttiin.
2. A-kohtien listan hyväksyminen Hyväksyttiin.

3. EU-US –kauppasuhteet

Neuvosto kritisoi Yhdysvaltojen EU-tuotteille uhkaamia 30 % tulleja perusteettomina, niitä ei voida hyväksyä. Neuvosto toisti tukensa komissiolle neuvotella Yhdysvaltojen kanssa tavoitteena vakauttaa ja tuoda ennakoitavuutta kauppasuhteeseen. EU on pidentänyt ensimmäisen tasapainottavien toimien paketin (21 mrd €) keskeytystä 1. elokuuta asti. Samanaikaisesti valmistellaan toista, suurempaa – jopa 72 mrd € – tasapainottavien toimien pakettia käytettäväksi tarvittaessa, mikäli neuvottelut epäonnistuvat. Jäsenmaiden yhtenäinen linja korostui: kaikki 27 jäsenmaata tukevat neuvottelua ja haluavat säilyttää mahdollisuuden käyttää tarvittaessa tasapainottavia toimia.

4. Meneillään olevat kahdenväliset kauppaneuvottelut

Neuvoteltavana on useita laajoja sopimuksia: Mercosur, Meksiko, Indonesia, Intia, Thaimaa, Filippiinit, Malesia, Australia sekä Persianlahden maat. Indonesian kanssa sopimuksesta saatiin poliittisen tason yhteisymmärrys 13.7., ja ministerit toivovat neuvottelujen saattamista päätökseen viimeistään syyskuuhun mennessä. Myös Intian kanssa kauppasopimusneuvottelut arvellaan saatavan päätökseen ennen vuoden loppua. Tanskan puheenjohtajuuden kaudella pyritään etenemään CPTPP yhteistyössä ja vahvistamaan EU:n roolia globaalina kauppatoimijana ja yhteistyökumppanina. Pj korosti pragmaattista lähestymistapaa: EU ei voi jäädä toimettomaksi Yhdysvaltojen uhkailujen alla. Nykyiset kaupan jännitteet ja ennakoimattomuus transatlanttisissa suhteissa korostavat, miten tärkeää on edistää muita neuvotteluja globaalisti. Tarvitaan sekä yhteistyötä että omaa kyvykkyyttä oman aseman puolustamiseen, mikä linkittyy laajempaan EU-strategiaan riskien vähentämisestä ja kaupan diversifikaatiosta. Pj korosti tasapainoa, jossa EU on avoin neuvotteluille ja samalla pragmaattinen. Hän toi samalla esiin, että sisämarkkinoiden kehittäminen voi myös kompensoida mahdollisesti menetettyä kauppaa Yhdysvaltojen kanssa.

Puheenjohtaja korosti, ja usea jäsenmaa puheenvuoroissaan tuki, että Mercosur-kauppasopimuksen viimeisteleminen on yksi keskeisistä tavoitteista ennen vuoden loppua. Hän painotti sopimuksen mitasuhteita – kyseessä EU:n suurin FTA, neljä kertaa Japanin sopimusta laajempi – ja muistutti, että se avaa merkittäviä vientimahdollisuuksia erityisesti elintarvikkeille.

Komissaari Maroš Šefčovič tiivisti nykyistä neuvottelutilannetta neuvostolle – EU on tilanteessa, jossa globaalit kauppakumppanimme ovat entistä kiinnostuneempia neuvottelemaan EU:n kanssa. USA on protektionistinen. Kiinan ylikapasiteetti on ongelma, koska aiemmin USA:n markkinoille menneet

tuotteet etsivät nyt uudet markkinat. Kiinan vienti näihin kolmansiin maihin voi syödä EU:n asemaa. EU:n täytyy olla aktiivinen ja on varmistettava, ettei markkinoita menetetä. Hän korosti, että EU rakentaa laajaa ja resilienttiä kauppaverkostoa – globaalissa mittakaavassa, digitaalisesti ja maatalous sekä teollisuustuotteiden kautta.

Kauppa USA:n kanssa ei palaa ennalleen. Kuitenkin parhaassa tapauksessa 75 % menetetystä Yhdysvaltain-kaupasta saadaan korvattua solmimalla uusia sopimuksia esimerkiksi Mercosurin, Intian ja Indonesian kanssa. Komissaari palasi jo aiemmin ehdottomaansa kauppasopimukseen liittyvien EU:n sisäisten prosessien nopeuttamiseen – sopimukset on saatava voimaan aiempaa nopeammin. Komissio korostaa, että EU aikoo nopeuttaa kauppaneuvotteluja erityisesti Aasian maiden kanssa myös geopolittisten syiden vuoksi. Lisäksi Šefčovičin mukaan Intian FTA-neuvotteluista voidaan odottaa ripeämpää edistystä loppuvuonna. Komissaari korosti tarvetta vahvistaa digitaalista kauppaa ja vihreitä arvoketjuja osana EU:n strategista kumppanuutta erityisesti Afrikan kanssa, jotta voidaan tukea kestävä kehitystä, digitaalisia siirtymiä ja reilua integraatiota globaaleihin markkinoihin.

Käytiin läpi yksittäisten kauppaneuvotteluiden tilannetta.

Mercosur: ainutlaatuinen mahdollisuus luoda maailman suurin, 720 miljoonan ihmisen vapaakauppa-alue. Sopimus säästäisi esim. EU-viejiltä miljardeja euroja (4 mrd €) tulleilta. EU tarvitsee näitä markkinoita. Komissaari tulee vierailemaan joissakin jäsenmaissa kertomassa sopimuksen sisällöstä. Tällä hetkellä jäsenmaat odottavat komission esitystä sopimuksen allekirjoittamisesta.

Meksiko: Modernisoitu sopimus viimeistelyä vaille valmis. Odotetaan Meksikon ilmoitusta etenemisestä. Komissaari painotti sopimuksen strategista arvoa ja sopimuksen voimaansaattamisen kiireellisyyttä.

Indonesia: Tavoitteena on saada sopimusneuvottelut päätökseen vuoden 2025 loppuun mennessä. Komissio on nostanut esiin myös digitaalisen kaupan, vihreiden arvoketjujen ja raaka-aineiden toimitusvarmuuden vahvistamisen osaksi neuvotteluja. 13.7.2025 ilmoitettiin EU:n ja Indonesian poliittisesta yhteisymmärryksestä, komissio pyrkii kohti sopimuksen viimeistelyä. Sopimus on suuri läpimurto kauan kestäneissä neuvotteluissa. Komissio on saavuttanut tuloksia, jotka eivät olisi olleet mahdollisia vuosi sitten.

ASEAN: Kesäkuu oli vauhdikas. EU jatkaa kahdenvälisiä neuvotteluja useiden ASEAN-maiden kanssa (Thaimaa, Malesia, Filippiinit). Komissio painottaa alueen strategista merkitystä ja pyrkii nopeuttamaan prosesseja. Thaimaa voisi olla valmis sopimukseen vuoden loppuun mennessä.

UAE: Neuvottelut ovat alkuvaiheessa, mutta etenemässä nopeasti. Molemmilla osapuolilla kiinnostusta laajaan sopimukseen, erityisesti vihreän teknologian ja energiasiirtymän arvoketjuissa.

CPTPP: Komissio käy keskusteluja yhteistyön lisäämisestä Tyynenmeren alueen vapaakauppasopimuksen (CPTPP) kanssa. EU:lla on usean CPTPP-maan kanssa jo kauppasopimukset. Syksyllä keskustellaan vapaakauppasopimusneuvottelujen uudelleen aloittamisesta Australian kanssa.

Jäsenmaat tukivat laajasti komission neuvotteluita ja tukivat neuvotteluiden ja prosessien nopeuttamista. Monen jäsenmaan ykkösprioriteetti on Mercosur-sopimuksen aikaansaaminen ja sopimuksen esitystekstin aikataulua kysyttiinkin useasti. Muut sopimukset, Intia, Australia, Indonesia, ASEAN mainittiin myös useasti, ja Ukrainan tukea pidettiin poliittisesti ja viestinnällisesti tärkeänä. Jäsenmaat nostivat esille kysymyksen Indonesian investointisuojausopimuksen tarpeellisuudesta. Usea jäsenmaa onnitteli komissiota etenemistä Indonesian kanssa. Monia jäsenmaita myös huolesti EU:n maataloussektorin tilanne Mercosurin ja Ukrainan sopimusten osalta. Ehdotettiin myös erikoistukea maille, joiden maanviljelijät kärsivät uusista sopimuksista. Komission ja Ukrainan sopimusneuvottelut saivat kriittikö - sensitiivisiä asioita ei huomioitu ja neuvotteluissa ei konsultoitu jäsenmaita tarpeeksi. Jäsenmaat toivoivat, että sisämarkkinoiden mahdollisuuksia ja sisäisiä kaupan esteitä tutkittaisiin enemmän. Lisäksi pakotteiden kiertämiseen Venäjän ja Valko-Venäjän kaupassa tulisi puuttua.

Suomi/UKKMI Tavio piti puheenvuoron, jossa kannusti komissiota olemaan nopea ja joustava.

Sopimukset tulee räättelöidä kumppanin mukaan. CPTPP:n kanssa tulisi syventää dialogia. Suomi on samaa mieltä komission kanssa tarpeesta edistää kauppasopimuksia nopeasti.

Komissaari korosti EU:n maatalousviennin potentiaalia. Hän näki kauppasopimuksissa enemmän mahdollisuuksia kuin uhkia maataloustuottajille EU:ssa, onhan EU maatalouskaupan supervalta. Komissaari näki, että vaikutus maatalouteen on pienempi kuin nyt poliittisesti arvioidaan. Mercosurin osalta komissaari lupasi esitystekstin pian. Komissaari pyysi jäsenmailta laajaa tukea sopimukselle, jotta sopimus saadaan nopeasti voimaan. Hän lupasi komissiolta suojaa maataloustuottajille. Ukrainan osalta on vielä erimielisyyksiä. Lisäksi sopimus on ehdollinen Ukrainan EU-lähentymiselle asetuille standardeille ja lainsäädännölle. Komissaari korosti läpinäkyvyyttä jäsenmaiden suuntaan ja lupasi pitää jäsenmaat ja kauppapoliittisen komitean tiedotettuna prosessien etenemisestä jatkuvasti.

Pj veti keskustelua yhteen todeten, että Mercosurin esitystekstiä odotetaan, samoin kuin tietoja muutamasta muusta neuvottelusta. On usean jäsenmaan prioriteetti, että kauppasopimusneuvottelut edistyvät.

5. EU-Kiina -kauppasuhteet

Neuvosto kävi keskustelun EU–Kiina-kauppasuhteista, keskittyen harvinaisten maametallien vientivalvontatoimiin, markkinoiden epätasa-arvoon sekä sähköautojen osien vientirajoituksiin. Kiina on vaatinut vientilupia seitsemälle harvinaiselle maametallille ja magneeteille, jotka ovat keskeisiä sähköautojen lisäksi, tuulivoimalle ja puolustusteollisuudelle. Kiinan vastatoimet herättivät huolta. Jäsenmaat korostivat yhtäältä avoimuuden ja neuvotteluiden tärkeyttä sekä toisaalta kaupan riippuvuuteen liittyvien riskien vähentämistä ja EU:n kauppasopimusverkoston monipuolistamisen tärkeyttä.

Pj kertoi, että Kiina on yhtä aikaa kumppani ja kilpailija. Vierailtuaan Kiinassa, Pj:n arvio oli, että kilpailu tulee kiristymään. On suojeltava EU:n intressejä, mutta samalla käytävä kauppaa. Tässä kokonaisuudessa EU-Kiina-huippukokous tulee olemaan tärkeä.

Komissaari jatkoi tilanteen kompleksisuudesta. EU käy jatkuvaa talous- ja kauppapoliittista vuoropuhelua useilla tasoilla Kiinan kanssa. Suhteet ovat kiristyneet erityisesti EU:n kiinalaisille sähköautoille asettamista tasoitustulleista ja Kiinan asettamista vastatoimista, kuten vientilupavaatimuksista harvinaisille maametalleille, uhkauksista eurooppalaiselle brandylle (polkumyyntitullit) ja lääkelaitteille (rajoitukset julkisissa hankinnoissa). Aiemmin komissaari oli optimistisempi, mutta viime aikoina asiat eivät ole juuri edistyneet. EU tarvitsee kauppasuhteiden tasapainoa ja ennustettavuutta Kiinan kanssa.

Kiinan vientivalvonnan välineellistäminen on huolestuttavaa ja se tuodaan agendalle huippukokoukseen. Vientivalvonta harvinaisten maametallien osalta on hälyttävä. Pari viikkoa sitten tilanne oli jopa niin paha, että tuotanto oli pysähtymässä jossain maissa Euroopassa. Kiina ei myönnä vientilupia sovitun mukaisesti ja niiden hakeminen on kompleksista. Komissio on ehdottanut Kiinalle vientilisenssejä, joita tarjottaisiin useaksi vuodeksi. Kiina oli selkeä, ettei antaisi tässä tapauksessa mitään poikkeuslupia, vaikka kyseessä olisi ei-aseellinen tuotanto ja käyttö.

Muut prioriteetit olivat sektorineuvottelut kosmetiikassa, lääkkeissä, maataloustuotteiden tullitarkastuksissa ja maataloustuotteiden viennissä. Näissä ei ole edistytty ja viivyttely näyttää olevan Kiinan neuvottelutaktiikkaa. Komissaari kommentoi, että kauppasuhteet on tärkeitä, mutta Kiinan toimintaa ei voi painaa villaisella ja se pitää nostaa agendalle.

Kaupparajoitteissa ja markkinoillepääsykysymyksissä ei ole nähty edistystä. Kiina linkittää maataloustutkinnat ja -rajoitteet sähköautotulleihin. Kiina ei ole korjannut aiemmin esiin tuotuja huolia. On testattu eri vaihtoehtoja neuvotteluissa, mutta ne eivät toimi. Kiinalle kaikki linkittyy sähköautotulleihin. Komissio aikoo jatkaa derisking-strategiaansa neuvotteluissa. Huippukokous on tilaisuus viedä vahvat viestit pitkän aikavälin intresseissämme. Suhde on korvaamaton, ei vain EU:lle vaan globaalisti. Se muuttuu entistä tärkeämmäksi. Komissio jatkaa siis pragmaattisella linjalla.

Jäsenmaat pitivät tärkeänä, että Kiina-riippuvuuksista päästäisiin eroon ”de-risking”-strategian mukaisesti. Suoraa irrottautumista Kiinasta ei kannattanut kukaan, sillä Kiina on strategisesti tärkeä

kauppakumppani ja osa eurooppalaisyriyten arvo- ja tuotantoketjuja. Vientivalvontatoimet harvinaisille maametalille tulivat esiin useissa puheenvuoroissa. Kiinan tulee olla prioriteetti, samoin kuin huippukokouksen, koska Kiina on tärkeä kauppakumppani EU:lle. Huippukokousta pidettiin tärkeänä ja sen agendalle toivottiin aiheita laajasti kaupan esteistä markkinoiden mahdollisuuksiin. EU:n yhtenäisyyttä Kiinan suhteen korostettiin. Kiinan ylikapasiteetin uusille markkinoille ohjautuminen globaalin kaupan muuttumiseen johdosta aiheutti keskustelua. Kiina nähtiin myös epäluotettavana kumppanina ja sofistikoituneena neuvottelijana, jonka kanssa ei voida käydä välttämättä niin suoraa keskustelua kuin muiden maiden kanssa. He käyttävät useita eri keinoja neuvottelujen pitkittämiseen ja edun saamiseen omalle puolelleen. Kaupan diversifioinnin tarve nousi esiin myös tässä keskustelussa. Kiinan ja EU:n kaupan ja suhteiden tasapainottamisesta pidettiin myös puheenvuoroja.

Suomi/UKKMI Tavio kertoi vierailustaan Kiinassa viime marraskuussa ja havainnoistaan siellä liittyen Kiinan luomiin markkinoille pääsyrajoituksiin. Hänen mukaansa Kiinan kanssa ei pidä olla naiivi. EU:n ymmärrys toimijasta on parantunut. Kiina tarvitsee monia eurooppalaisia tuotteita kiireesti, mutta toteaa olevansa luottavainen kykynsä kehittää omaa tuotantoa. On vaikea kehittää helppoja ratkaisuja. Voimme yrittää parhaamme, ml. kauppasuhteiden diversifointi. Sopimuksia tarvitaan myös Kiinan kanssa. Onkohan meillä realistinen kuva siitä, mitä Kiina ei osta meiltä. Millaisia (uusia) kaupan esteitä Kiinalla todella on? Näistä toivottiin ajantasaisia lisätietoja.

Komissio pohti vastauksessaan, että keskustelu osoittaa tarvetta tasapainotella. Ei edistetä täydellistä irtautumista Kiinasta, mutta toisaalta toivotaan tasainen pelikenttä. Kiina on tärkeä markkina, mutta toisaalta on otettava huomioon globaali konteksti. Alkuperäsäännöistä, eli missä määrin vientituotteet on valmistettu tai käsitelty tietyssä maassa, jotta se voi hyötyä esim. tullittomasta pääsystä toisen maan markkinoille, on keskusteltava lisää jatkossa. Tuotteiden paikalliseen sisältöön kiinnitetään yhä enemmän huomiota ympäri maailmaa. Myös EU tuo kiinalaista alkuperää olevia komponentteja, jotka päätyvät Yhdysvaltoihin. Kiinan ja Yhdysvaltain välillä valinnasta: emme ole osa maiden vastakkainasettelua, meillä on omat suhteet. Kuitenkin esimerkiksi vientivalvonnassa ja kaksikäyttötuotteissa ja sensitiivisessä korkeassa teknologiassa EU on lähellä Yhdysvaltoja. Kaupan suojatoimissa EU on aktivoitunut n. 200 toimenpiteellä, joista 2/3 koskee Kiinaa. Uutta on EU:n julkisten hankintojen instrumentin aktivointi lääkinällisiin laitteisiin, mihin Kiina on reagoinut nopeasti. Kiina syyttää Yhdysvaltain yllyttäneen EU:ta.

Harvinaisissa maametalissa tilanne on kriittinen. Kiina antaa lupia mutta samalla pyytävät hyvin yksityiskohtaista tietoa, halunaan kartoittaa tuotantoketjuja ja IPR-oikeuksia. Komission kanta on: vientin yleisluvat 2–3 vuodeksi. Tällä hetkellä EU on amerikkalaisia edellä vientilupien osalta. Kun EU pyrki avaamaan keskustelua Kiinan tullitutkinnoista (esim. sianlihasta, alkoholista, lääkinällisistä laitteista), kaikki palaa aina EU:n asettamiin sähköautotulleihin. Tuonnin valvonnasta EU on asettanut työryhmäseurannan. Komissio on asettanut myös erityisen työryhmän (task force) monitoroimaan äkillistä tuonnin kasvua tai siirtymistä muihin kolmansiiin maihin Yhdysvaltojen asettamien tullien seurauksena.

Pj veti keskustelua yhteen rohkaisemalla komissiota jatkamaan työtä tasapainoisten ja molempia hyödyttävien kauppasuhteiden kehittämiseksi. Hän muistutti, että kauppaministerien epävirallinen kokous on Kööpenhaminassa lokakuussa, mutta neuvosto kutsutaan koolle aiheesta aina tarvittaessa ja kauppapoliittista komiteaa pidetään tiedotettuna asioiden etenemisestä.

6. Muut asiat

Ei muita asioita

Suomen edustajat
UKKMI Tavio ja virkahenkilövaltuuskunta

Asiakirjat

Napsauta tähän ja kirjoita keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen asiakirjanumerot ja tarvittaessa nimet

Liitteet	Napsauta tähän ja kirjoita liitteet
Viite	Napsauta tähän ja kirjoita viite